

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Episcopo Brixinensi, H. Aquilegensi Præposito, & S. Scolastico Augustensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

esse creatos, & ideo percipiendos esse à fidelibus cum actionibus gratiarum. Ille prohibet nubere, damnans conjugium, & asserens non esse majus peccatum polluere matrem vel filiam quam extraneam vel ignotam. Ille verò commendat conjugium, asserens illud magnum existere sacramentum in Christo & in Ecclesia, juxta quod protoplastus evigilans prophetavit. *Hoc, inquit, nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adhaerebit uxori suae, & erunt duo in carne una.* Ideoque nubere melius dicit esse quam uri. Cur autem in talibus immoramur, cum inter omnes insanias hæc sit magis insana, & inter omnes errores hic sit magis horribilis, tanquam qui non solum evangelicam veritatem impugnat, verum etiam philosophicam doctrinam evertit, quæ tradit unum esse universum tam visibilibus quam invisibilibus conditorem. Fugite itaque, fugite damnabilem & damnatum quin etiam damnosum & damnantem errorem, qui tenebras interiores inducit ut ad tenebras exteriores perducat, & nolite obtenebrari cum illis qui fatentur se ipsos esse creatos à principe tenebrarum, sed illuminamini magis cum iis qui se confitentur à patre luminum esse creatos, apud quem tenebræ non sunt ullæ. Nos enim spondemus pro vobis apud Christum Iesum, qui venturus est judicare vivos & mortuos, quod illa est vera fides & recta, secundum doctrinam apostolicam & propheticam, quam sedes apostolica dogmatizat, cui nos, licet immeriti, præsidemus, & in novissimo districti iudicii die ante tribunal ipsius super hoc ipsi pro vobis volumus respondere; interpellantes vos ad illud divinæ majestatis tribunal, coram quo tandem adstabitis secundum merita recepturi, ut aspernantes & detestantes falsa dogmata hereticæ pravitatis, ampleximini & sectemini veram doctrinam apostolicæ sedis supra firmam petram immobili soliditate fundatam, reminiscetes quid olim promiseritis nobis interposito juramento in manu venerabilis fratris nostri . . . Ferrariensis Episcopi, quando communionis gratiam diu vobis subtractam per ejus ministerium paterna vobis restitimus pietate. Quocirca devotionem vestram monemus & exhortamur in Domino, per apostolica vobis scripta mandantes, quatinus venerabili fratri nostro . . . Episcopo vestro, cui dedimus

Tom. II.

in præceptis ut districtè corrigat Clericorum excessus quorum prava vos exempla conturbant, credatis & acquiescatis in iis quæ redolent mores honestos & fidem sapiunt orthodoxam; non scandalisantes animas vestras in eo quod aliqui aliter vivunt quam doceant: quia sicut infirmitas medici vim non impedit medicinæ, sic iniquitas sacerdotis virtutem non evacuat sacramenti. Darum Laterani XI. Kal. Maij, anno decimo.

EPISCOPO BRIXINENSI,
H. Aquilegensi Preposito, & S.
Scolastico Augustensi.

Conquesta est nobis Gurcensis Ecclesia quod super libertate sibi Pontificem eligendi Salsburgensis Ecclesia ipsam indebitè molestabat, quam tam de jure communi quam antiqua consuetudine ac privilegio speciali . . . Gurcensis Ecclesiæ procurator eidem competere proponebat. Cui cum ex parte altera quædam obiceretur sententia, quæ super hoc pro Salsburgensi dicebatur Ecclesia promulgata, idem asseruit nullam super hoc sententiam prolatam fuisse. Verum exhibitio nobis quibusdam literis venerabilis fratris nostri . . . Episcopi Frisingensis & dilecti filij . . . Abbatis sanctæ Crucis, quæ videbantur latam ab ipsis dictam sententiam continere, idem proposuit subsequenter quod præfati iudices nec ordinarij fuerant, nec arbitri communiter electi à partibus, neque constabat quod fuerint delegati, unde quod statuerant robur habere non poterat firmitatis, contendens Gurcen. Canonicos liberè suum Pontificem hæcenus elegisse, quem usum sufficienter se asseruit probaturum. Cumque ipsi esset ex adverso responsum memoratos iudices ex delegatione sel. me. Alexandri Papæ III. habuisse auctoritatem negotium terminandi super usu eligendi & commissione ipsa, venerabilibus fratribus nostris . . . Frisingen. & . . . Tergestini. Episcopis unà tecum, frater Brixinen. Episcopo, receptionem testium quos alterutra partium vellet producere committendam. Partibus verò in nostra præsentia constitutis, & attestationibus super illis duobus articulis offerentibus nobis clausas, Gurcensis Ecclesiæ procurator est in iudicio protestatus quod non credebatur super hoc sententiam latam fore, sed si esset, per metum contra eandem Ecclesiam fuerat iudicatum. Quem ad nos se-

D ij

Vide Baluzij
Notas ad Ago-
bardum pag.
66.

Epist. 55.
Eis committi-
tur examinatio
testium super
electione Pa-
storis Gurcen.
Ecclesiæ, super
qua electione
Salsburgen.
Ecclesiæ jus ha-
bere sibi vendi-
cabat.

cretò vocavimus, & de meris inquisivimus qualitate. Sed cum nobis talem exprimeret qui probatus parti suæ ammiculum non afferret, & se nolle probare alium fateretur, postulans inducias ad metum, quem expresserat, comprobandum, nos partibus consulimus, ad concordiam intendentes, quòd adventum venerabilis fratris nostri . . . Salsburgen. Archiepiscopi expectarent. Qui cum fuisset diutius expectatus, & interim quidam ex Gurcen. Canonicis ad suam Ecclesiam accessissent, secum quosdam testes redeuntes duxerunt, per quos alium metum, scilicet quòd compulsus fuerat per . . . Comitum Palatinum & fratres germanos ipsius Archiepiscopi, qui tunc erat, contra se Gurcen. Canonicis confiteri, dictus probare voluit procurator, tunc demum confitens sententiam latam fuisse, allegando proponens quòd cum in jure civili habeatur expressum quia quod vi metusve causa gestum est, Prætor nullo tempore ratum habebit, nec hoc tempore rata debet haberi sententia, quæ occasione metus est lata à iudicibus memoratis. nec ratione longi temporis exceptionem obstare rei judicæ proposuit quin actio quòd metus causa modò valeat intentari, quia nedum quadraginta annorum spatium, per quod ei, si loco religioso competat, obstaculum præparatur, sed nec triginta post prolatam sententiam est effluxum, quin imò auctoritate canonis torum est illud iudicium renovandum, in quo pars ex eo quòd contra se aliquid confessus fuisset, contrarium iudicium reportavit, in confessione se probaverit violentiam pertulisse, necnon omnis confessio quæ fit ex necessitate fides non est, & pessimum est de suspitione aut extorta confessione aliquem iudicare. Item certum est quòd sicut exceptio est actionis exclusio, ita replicatio est auxilium actionis. Quare cum ea quæ sunt annua ad agendum, perpetua ad excipiendum dicantur, & replicatio sit quasi exceptionis exclusio, dum aliàs duraret actio, nisi obstaret exceptio, per replicationis suffragium vigorem actio reassumit. Propter quòd non obstante rei judicæ exceptione dixit se posse, sicut & ante sententiam, & modò electionem liberam vindicare. Ei quòd objectum fuerat, scilicet non ad unam solummodo probationis speciem iudices animos applicasse, sed ex confessionibus & testibus & instrumentis quibusdam contra Gurcen. Ecclesiam

sententiam protulisse, respondit quòd metus, qui continebat corporis cruciatum, in toto iudicio intervenit. Porro pars alia proponere procuravit quòd ejus adversarius audiri penitus non debebat, multiplici ratione; tum quia confessus fuerat quòd metum alium proponere non volebat, tum quia cum à principio sententiam prolatam negaret, per fraudem postmodum contrarium est confessus, & fraus & dolus nemini parrocinium debet ferre. unde in pœnam inficionis sibi debebat actio denegari, sicut per legem in casu consimili est statutum. tum etiam quia confessus fuerat post memoratam sententiam Salsburgensi Archiepiscopo Gurcen. Canonicos in talibus obedientiam præstitisse, sic suo consensu sententiam confirmantes, præsumpto per jus civile quòd propter consensum spontaneum subsequentem in prolatione ipsius sententiæ nulla coactio intercessit. Adiciens quòd postquam bo. me. Lucio Papæ III. Gurcenses de ipsa sententia querimoniam obtulerunt, ab eo fuit eadem confirmata, quòdque Gurcen. Canonici sponte per multos annos ipsi sententiæ paruerunt. Quæ rationes ab adversario hujusmodi responsionibus sunt delusæ, quòd quilibet sui licet pœnitere respondi, si nulla captio ex ejus pœnitentia sit actoris. At cum Salsburgensis Ecclesia in excipiendo vices actoris sustineat, & nihil credatur utilitatibus ecclesiasticis deperire, si quæ sunt aliena reddantur, potest locus esse pœnitentiæ replicanti ad jus suum integrum conservandum. Præterea procurator prædictus obtulit sacramentum, quòd de novo talis metus in suam deveniret notionem. quare audiri debebat illa consimili ratione, quòd si quisquam tempore contracti matrimonij prælens fuit, nec tunc aliquid proposuit contra ipsum, sed illud velit processu temporis accusare, ac fuisse consanguineos contrahentes juraverit postea se scivisse, auditur accusans. Item si quis petitorio intentato, & super eo testibus jam receptis, velit actor possessorium intentare, ad illud reverti per nostram concessa est licentia decretalem. Verum quia in alieni facti ignorantia tolerabilis error est, & error facti nemini necdum negotio finito nocet per legitimas sanctiones, præcipue cum Gurcen. certet Ecclesia de damno vitando & jure suo acquirendo vel potius conservando, ex variationibus hujusmodi non debet periculum sustinere. Nam nonnunquam Prætor

variantem non repellit, & consilium non aspernatur mutantis. Sic autem tertia ac quarta objectionibus est responsum, quod non debet Gurcen. Ecclesie servitutis confessio præjudicium generare: quia si de jure communi habere debeat liberum de illo qui est ei præficiendus iudicium, & contra huiusmodi libertatem sic servitutem confessa, juris civilis auxilio suffragante, quod vult liberum hominem servum per confessionem non effici servitutis, non est ipsi libera electio adimenda, adiungens quod post translationem ad Maguntiam Archiepiscopi memorati, Gurcen. Ecclesia dicto prædecessori nostro Lucio Papæ III. quando potuit reclamare, super violentia exposuit quaestionem, sed ipse, sicut in privilegio quod super electione, institutione, consecratione Gurcen. Episcopi fel. rec. Alexander Papa II. dicebatur Salsburgensi Ecclesie concessisse, ita & in sententia circumventus, asserens se diligenter examinasse, ac verum illud privilegium invenisse, quod nos falsum reperimus manifestè, eam absentibus Gurcen. Canonicis confirmavit. Nos igitur iis & aliis intellectis quæ partes coram nobis multipliciter allegarunt, interloquendo concessimus ut procurator Gurcen. Ecclesie probandi metum illum facultatem haberet, præfinito juramento se illum postea didicisse, sicque testes produxit, quos per dil. fil. n. L. Tituli sanctæ Crucis Presbyterum & G. sanctæ Mariæ in Porticu Diaconum Card. examinari mandavimus & eorum depositiones conscribi. Quia verò sæpediti Archiepiscopi procurator tam super hoc quam super eo quod Gurcen. spontanea voluntate sententiæ paruerunt, & quod tam metu quam aliis coram bo. me. Lucio Papa prædecessore nostro in iudicio allegatis idem prædecessor noster per privilegij paginam præfatam sententiam confirmavit, volebat in patria producere testes, discretionem vestre per apostolica scripta mandamus quatinus testes quos utralibet pars super præmissis articulis & super transactione quæ post tempus sententiæ dicitur facta fuisse, aut in personas testium duxerit producendos, sublato cujuslibet contradictionis & appellationis obstaculo, circa festum omnium sanctorum in loco securo partibus recipere procuretis, & attestations redactas in scriptis nobis fideliter transmittatis, ex tunc præfigentes ipsis partibus terminum competentem, quo re-

cepturæ sententiam nostro se conspectui repræsentent; nisi forsan interim possent ad amicabilem venire concordiam, quam utrique parti credimus expedire. Nullis litteris obstantibus, si quæ apparuerint à sede apostolica præter assensum partium impetrata: Quod si non omnes, duo vestrum &c. Datum Laterani XIV. Kal. April. anno decimo.

CAPITULO PATRACENSI.

Cum dilectus filius nobilis vir Guilelmus Campaniensis Princeps Achaia & vos pariter cum eodem nobis olim instanter supplicaveritis & devotè ut venerabilem fratrem nostrum . . Patracen. Archiepiscopum, tunc unanimiter electum à vobis, & ad sedem apostolicam accedentem, vobis in pastorem concedere dignaremur, nos diligentius indagantes qualiter fuerat in ipsius electione processum, quod per vos factum fuerat, tanquam minùs licitè procuratum, cum & vos fuissetis minùs canonicè instituti, non duximus approbandum, sed necessitate pariter & utilitate pensatis, postquam de veritate negotij & statu terræ per juramenta sociorum ejusdem Archiepiscopi tunc electi fuimus certiores effecti, de potestate nostra cum Ecclesie vestre pastorem constituimus & rectorem, administrationem ipsi plenariam tam in spiritualibus quam in temporalibus concedentes. Licet autem de plenitudine potestatis, quam habemus Domino disponente super Ecclesias universas, consecrationis munus potuissemus eidem tunc temporis impendisse, quia tamen volumus venerabili fratri nostro . . Patriarchæ Constantinopolitano, cui Ecclesia vestra asseritur esse subiecta, in hac parte deferre, ipsum ad Patriarcham remisimus memoratum, ab eodem consecrationis gratiam recepturum. Verùm idem Archiepiscopus guerrarum & turbationum periculis, quæ vigent in Romania partibus, impeditus, ejusdem Patriarchæ se non potuit conspectui præsentare, sed nec expedire credebat, cum idem Patriarcha tunc temporis eum consecrare nequiverit, quia coepiscopos non habebat. Unde Athenien. & Theban. electos ad suam præsentiam accedentes in Syriam destinavit, consecrationis munus inibi recepturos. Nos igitur eidem paterno compatiens affectu, qui semel & iterum ad sedem apostolicam veniendo, præter labores multiplices, jacturas graves sustinuit &

Epist. 56.
Vt Patracen.
Archiepiscopum
in concordia electum
tanquam eorum
verum Archiepiscopum
recipiant.